

Valtuustoaloite kestävän kehityksen toimintamallien lisäämisen mahdollistamiseksi

Kaupunginvaltuusto 28.06.2021 § 92

Valtuustoaloitteen tarkoituksena on mahdollistaa kehittämistä ja tiedotusta Lieksan kaupungin tulosyksiköissä, koulutoimessa, varhaiskasvatuksessa ja sidosryhmille. Aloitteessa pyydetään selvitystä, mitä kestävän kehityksen toimintamalleja voidaan käyttöönottaa esimerkkejä esittäen, joita ovat muun muassa ruokahävikin ennaltaehkäisemisen ja vähentämisen ratkaisu sekä uusiutuvan energian hyödyntämisen suunnittelu.

Allekirjoituksella halutaan nostaa kaupungin kestävän kehityksen toimintamallit arvioitavaksi ja siten edistää yhteistoiminnan kautta kestävän kehityksen toimintamalleista tiedottamista, kaupungille uusien toimintamallien käyttöönottoa sekä kokeiluja. Konkreettiset esimerkit, joiden käyttöönottoa ehdotetaan:

- Lieksan kaupungin metsäsuunnitelma, joka tulisi julkiseksi asiakirjaksi toistaiseksi 10 vuoden ajanjaksolle tai pidemmän ajanjakson strategisen metsäsuunnitelman perustaminen Kuopion kaupungin esimerkin mukaisesti.
- Ruokahävikin ennaltaehkäiseminen tarjoamattoman ylijäämäruoan pakastamisella ja tarjoamisella määrättyä ajankohtana ruokahuollon tai esimerkiksi järjestöjen tarjoiltavaksi ja/tai jaettavaksi eri kohderyhmille, kuten lapsiperheille tai Kemin kaupungin esimerkin mukaisesti sairaalasta kotiutuville ikäihmisille.
- Osittaisten monivuotisten kukkaistutusten mahdollisuuksien selvittäminen osaksi kesäkukkaistutuksia.
- Kaupungin ajoneuvojen käytön kustannustehokkuuden huomioiminen ajoneuvojen käyttötarpeen ja kilometrikorvausten määrän päivittämisen myötä läpikäyden työntekijöiden henkilökohtaisten ajoneuvojen käyttämisen suosion ja henkilöstön näkemykset työkäyttöön henkilökohtaisista ajoneuvoista tarvittaessa sisältäen keskustelun kaupungin ajoneuvojen käyttöjärjestelyistä sekä ajoneuvon hyödyntämistä polttoaineista tai sähköstä.
- Kokeileminen osallistuvan budjetoinnin käyttöönotolla Tuusulan kunnan esimerkin mukaisesti.
- Biokaasun hyödyntämisen ja mahdollisen kumppanuusverkoston mahdollisuuksien selvittäminen Vieremän kunnan esimerkin mukaisesti.

Lieksassa 28.6.2021

Henriikka Kokkonen
Veikko Reittu

Päätös

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 341

Valmistelija

Kaupunginjohtaja

Kestävä kehitys sisältää ekologisen kestävyuden, taloudellisen kestävyuden sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden näkökulmat. Pelkistetyksi voi todeta, että kestävä kehitys on alueellisesti ja paikallisesti ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jolla tavoitteena on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Yleisesti voidaan todeta kestävä kehityksen tavoitteiden olevan tärkeitä ja kannatettavia.

Kestävä kehityksen tavoitteet on otettu huomioon Lieksan kaupunginvaltuuston 20.6.2022 § 57 hyväksymässä Lieksan kaupungin strategia 2030 -asiakirjassa ja siitä johdetussa kaupunginvaltuuston 26.9.2022 § 82 hyväksymässä toimenpideohjelmassa. Valtuuston hyväksymissä tavoitteissa korostuvat kestävä talouden, biotalouden kehittämisen ja osallisuuden sisällöt. Lieksan kaupungin elinvoiman vahvistamisen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet edistävät biotalouden, kiertotalouden ja kestävä matkailun kehittymistä kaupungin alueella.

Kestävä kehityksen mukaisiin tavoitteisiin liittyviä sisältöjä on lisäksi käsitelty kaupunginvaltuustossa 31.10.2022 § 88 ilmasto-ohjelman laatimiseen liittyvän valtuustoaloitteen käsittelyn yhteydessä sekä kaupunginhallituksessa 24.10.2022 § 321 vastauksessa kuntalaisaloitteeseen suunnitelmasta kulutuksen ja energian säästämisestä. Kyseisten asioiden käsittelyn yhteydessä tuotiin esiin monipuolisesti toimenpiteitä, joita Lieksan kaupunki tekee ekologisesti kestävä kehityksen edistämiseksi.

Seuraavassa käsitellään vastauksia valtuustoaloitteessa esitettyihin esimerkkeihin.

Ruokahävikin ennaltaehkäiseminen tarjoamattoman ylijäämäruoan pakastamisella ja tarjoamisella määrätyn ajankohtana ruokahuollon tai esimerkiksi järjestöjen tarjoiltavaksi ja/tai jaettavaksi eri kohderyhmille, kuten lapsiperheille tai Kemian kaupungin esimerkin mukaisesti sairaalasta kotiutuville ikäihmisille.

Vastaus (ruokahuoltopäällikkö)

Lieksan kaupungin ruokahuollolta siirtyivät laitospalvelut vuonna 2017 Polkka Oy:lle, minkä myötä vanhustenpalveluihin liittyvää ruokahuollon tarjontaa ei enää Lieksan kaupungilla ole. Samassa yhteydessä laitteet annosruokien pakkaamiseen poistuivat. Jos halutaan Kemian kaupungin mallin mukaisiin ratkaisuihin, niin on käännyttävä tässä asiassa Polkka Oy:n puoleen.

Hävikkiruoan osuus on Lieksan kaupungin ruokahuollon palveluissa pysynyt todella pienenä. Tarjoamaton ruoka jäädytetään ja tarjotaan seuraavana päivänä. Ruokahävikkiä muutoinkin ennaltaehkäistään tarkalla ruoanvalmistuksella, johon kuuluu aina tilauksen, varastoinnin ja käytön sekä jakelukeittöiden menekin tarkka hallinta. Lieksan kaupungin ruokahuollolla on tarkasti tiedossa, kuinka paljon kutakin ruokalajia valmistetaan lapsille ja nuorille. Suosikkiruokia valmistetaan enemmän ja ei suosittuja ruokia vähemmän.

Kertaalleen tarjolla ollutta ruokaa ei saa jakaa edelleen elintarvikelain sisällön takia. Tarjoamattoman ruoan elintarvikelaki (omavalvonta) vaatii

ruoan pikaiseen jäädyttämiseen tarkoitettun laitteen, joka meillä on Brahea-tuotantoketillä. Jokaiseen ruoka-annoksen tulee liittää ainesosaluettelo, jolla ilmoitetaan myös allergisoivat aineet. Ruoka-annokset tulee pakata elintarvikkeisiin tarkoitettuihin rasioihin, mihin käytettävä kone siirtyi Polkka Oy:lle.

Lieksan ruokahuolto on tehnyt koronan vuoksi kotiannoksia pieniä määriä. Ruokahuollon kylmälaitekapasiteetti ei sovellu isoihin määriin. Lisäksi ruoka-annokset olisi pakastettava ja myös nämä tilat on mitoitettu juuri kapasiteettimme vaatimuksiin.

Konkreettinen esimerkki, jonka käyttöönottoa ehdotetaan: Lieksan kaupungin metsäsuunnitelma, joka tulisi julkiseksi asiakirjaksi toistaiseksi 10 vuoden ajanjaksolle tai pidemmän ajanjakson strategisen metsäsuunnitelman perustaminen Kuopion kaupungin esimerkin mukaisesti.

Vastaus (kuntatekniikan päällikkö)

Lieksan kaupungin kuntatekniikkalaitoksen johtokunta on hyväksynyt kokouksessaan 14.12.2021 § 61 Lieksan kaupungin metsien hoidon ja käytön periaatteet, joissa on huomioitu metsien merkitys Lieksan kaupungille. Kestävä metsätalous koostuu taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden ulottuvuuksista. Kaupungin metsiä hoidetaan monitavoitteisesti kaupungin metsien hoidon ja käytön periaatteita noudattaen.

Kaupungin metsäsuunnitelman päivitystyö on käynnistynyt kuntatekniikkalaitoksessa kesällä 2022, ja tavoitteena on, että päivitystyö valmistuu vuoden 2023 aikana. Kaupungin nettisivujen päivitystyö on aloitettu metsä sivujen osalta. Metsäsuunnitelma on tarkoitus julkaista sivuilla sen jälkeen, kun suunnitelman päivitystyö on valmistunut.

Konkreettinen esimerkki, jonka käyttöönottoa ehdotetaan: Osittaisten monivuotisten kukkaistutusten mahdollisuuksien selvittäminen osaksi kesäkukkaistutuksia.

Vastaus (kuntatekniikan päällikkö)

Lieksan kaupungin Siltapuistossa ja Vapaudenpuistossa on toteutettu yhtenäisiä perenna- ja ryhmäkasviryhmiä. Lisäksi Lieksan satamassa on mahdollista kokeilla perenna- ja ryhmäkasvien käyttöä siten, että ryhmässä huomioidaan satama-alueen luonnonmukainen viherympäristö. Ryhmäkasveja käytetään ensisijaisesti kaupungin keskeisillä paikoilla kuten Pielisentiellä ryhmäkasvien jatkuvan kukinnan ja näyttävyyden vuoksi. Ryhmäkasvimäärät ovat vähentyneet vuosien aikana, joten käytännössä yksivuotisten kasvien määrää ei ole enää mahdollista vähentää. Kaupungin keskeisillä paikoilla on tavoitteena ylläpitää näyttävää kesäkukkaloistoa myös jatkossa. Monivuotiset kasvit soveltuvat parhaiten puistojen ja muiden viheralueiden yhteyteen.

Konkreettinen esimerkki, jonka käyttöönottoa ehdotetaan: Kaupungin ajoneuvojen käytön kustannustehokkuuden huomioiminen ajoneuvojen käyttötarpeen ja kilometrikorvausten määrän päivittämisen myötä läpikäyden työntekijöiden henkilökohtaisten ajoneuvojen käyttämisen suosion ja henkilöstön näkemykset työkäyttöön henkilökohtaisista ajoneuvoista tarvittaessa sisältäen keskustelun kaupungin ajoneuvojen

käyttöjärjestelyistä sekä ajoneuvon hyödyntämistä polttoaineista tai sähköstä.

Vastaus (kuntatekniikan päällikkö)

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 12.4.2022 § 22 hyväksynyt liikelaitoksen ajoneuvojen uudet vuokrat. Uusissa omakustannushinnoissa on huomioitu polttoaineiden hinnannousu alkaen tammikuusta 2021, henkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen mukaan lukien varallaolokorvaukset ja tilavuokrat. Laaditun laskelman perusteella uudet hinnat kattavat konekeskuksen kustannukset.

Liikelaitoksen ajoneuvoja käytetään työajoihin ja henkilöautoja vuokrataan kaupungin tulosityksiköille kilometri-, tunti- tai kuukausihinnalla. Liikelaitoksen ajoneuvoja ei ole tarkoitettu henkilökohtaisiin ajoihin ja henkilökohtaisten ajoneuvojen käyttö on liikelaitoksessa vähäistä. Ajoneuvojen hankinnoissa pyritään huomioimaan kestävä kehityksen näkökulma kuten ajoneuvojen vaihtoehtoiset käyttövoimat tai ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimukset. Mahdollisissa tulevaisuudessa hankinnoissa edellä mainitut vaatimukset korostuvat myös lainsäädännöllisten vaatimusten kiristyessä.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että Lieksan kaupunki pitää kestävä kehityksen mukaisia tavoitteita tärkeinä ja kannatettavina. Lieksan kaupunki yhteensovittaa erilaisia kestävä kehityksen mukaisia tavoitteita (taloudellinen, sosiaalinen, ekologinen) päätöksenteossaan ja toiminnassaan siten, että nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvän elämän edellytykset täyttyvät ympäristön kannalta kestävällä tavalla.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy esittelytekstin mukaisen lausunnon vastaukseksi valtuustoaloitteeseen kestävä kehityksen toimintamallien lisäämisen mahdollistamiseksi.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy esittelytekstin mukaisen lausunnon vastaukseksi valtuustoaloitteeseen kestävä kehityksen toimintamallien lisäämisen mahdollistamiseksi.
Lisätietoja	Kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen, p. 040 1044 001, sähköposti jarkko.maattanen(at)lieksa.fi